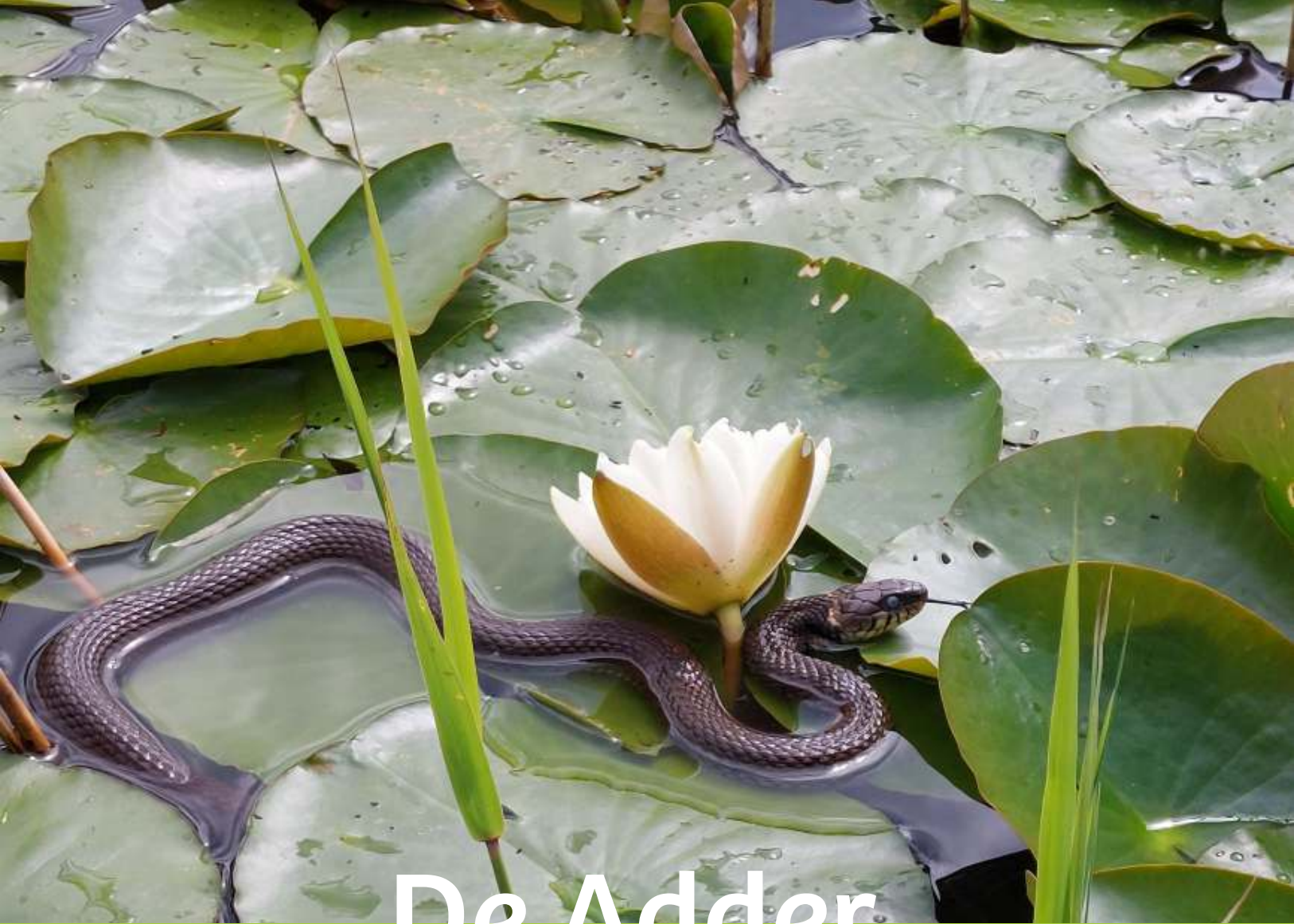

De Adder

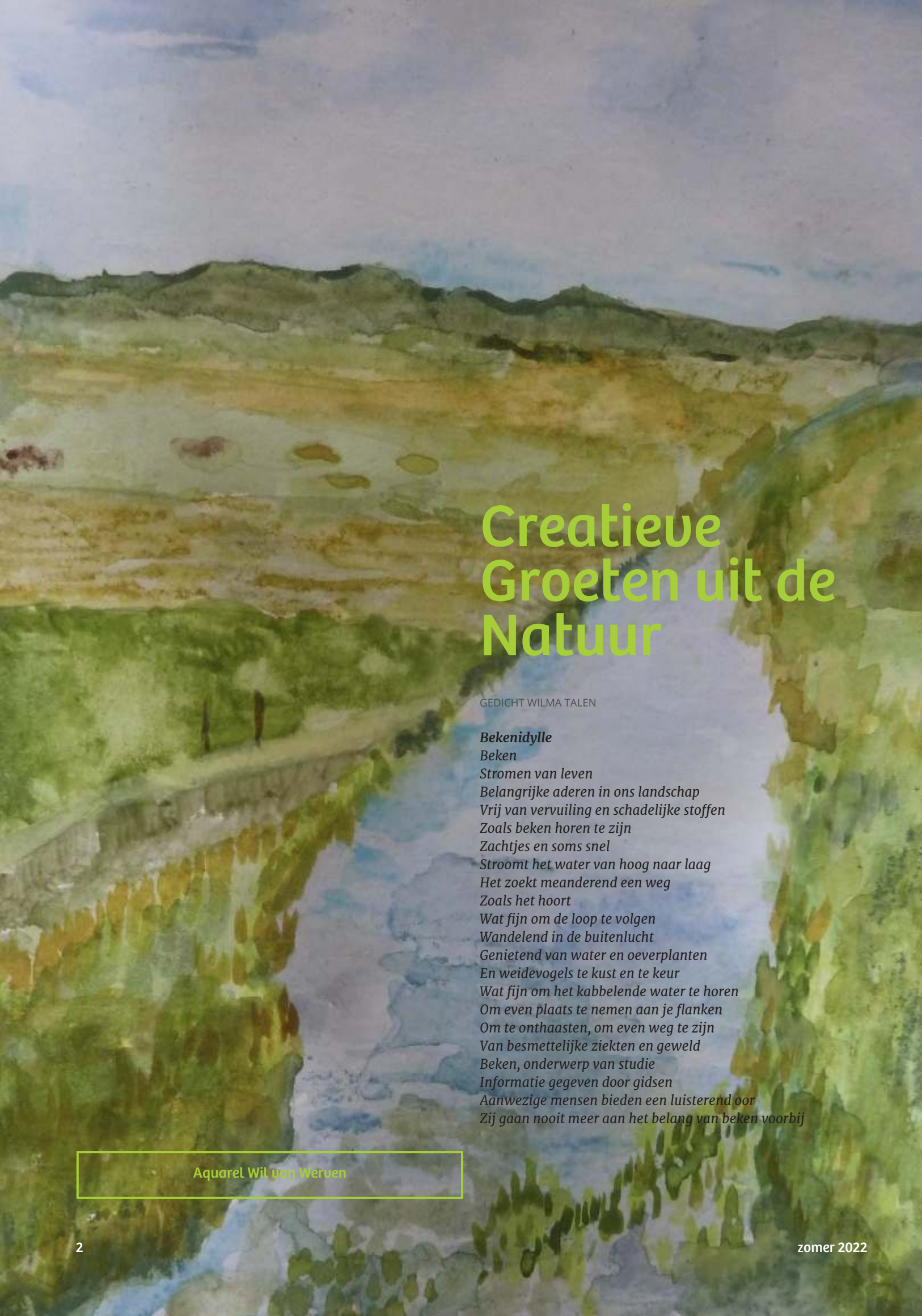
Zomer 2022, jaargang 30, nr 1 thema Water

Veel foto's en waterverhalen

30 jaar IVN Westerveld, interview met Diet Prinsen

Water - Water - Water

Creatieve Groeten uit de Natuur

GEDICHT WILMA TALEN

Bekenidylle

Beken

Stromen van leven

Belangrijke aderen in ons landschap

Vrij van vervuiling en schadelijke stoffen

Zoals beken horen te zijn

Zachtjes en soms snel

Stroomt het water van hoog naar laag

Het zoekt meanderend een weg

Zoals het hoort

Wat fijn om de loop te volgen

Wandelend in de buitenlucht

Genietend van water en oeverplanten

En weidevogels te kust en te keur

Wat fijn om het kabbelende water te horen

Om even plaats te nemen aan je flanken

Om te onthaasten, om even weg te zijn

Van besmettelijke ziekten en geweld

Beken, onderwerp van studie

Informatie gegeven door gidsen

Aanwezige mensen bieden een luisterend oor

Zij gaan nooit meer aan het belang van beken voorbij

Aquarel Wil van Werven

De Adder

IVN Westerveld - zomer 2022

Water in Westerveld

Gevarieerd landschap. Een afwisseling van land en water, maar vooral land en water geïntegreerd, een belangrijke spil in het ecosysteem en de plaatselijke biotopen. Belangrijke variatie, maar tegelijkertijd fijne plekken om er te vertoeven, te genieten, uit te rusten van de alledaagse bezigheden, om weer op te laden en met hernieuwde energie, maar ook met extra kennis, weer verder te gaan.

Deze Adder staat in het teken van water in Westerveld. Er is een leuk artikel te lezen over de cursus Watervierdaagse waarvan een paar excursiebijeenkomsten al plaatsgevonden hebben. Een aantal van de lezers van De Adder zullen er mooie herinneringen aan hebben. Ook is er onder anderen aandacht voor waterkwaliteit in de vorm van een boekbespreking en een verslag van een interview over watermeting bij de provincie Drenthe. Creativiteit heeft een vaste plek en een bijzonder hoogtepunt is het gedicht van Marga Kool. En "last but not least" IVN Westerveld viert dit jaar haar dertig jarig jubileum, ook daar is een artikel aan gewijd. De seizoenafsluiting in Frederiksoord was fijn, leerzaam (excursies) en smaakvol wat de mooie locatie en het heerlijke eten betreft. Dit keer ook ruimte voor grotere afbeeldingen. Een beeld zegt immers meer dan duizend woorden!

Veel lees en beleefplezier, namens het redactieteam van De Adder, Wilma Talen

Libel, net uitgeslopen, hangt te drogen tot zij weg kan vliegen, foto: Mariken Hornman

Inhoud

- 4 Van de bestuurstafel...
- 5 Diet aan het woord...30 jaar IVN Westerveld
- 6 Waterviersdaagse deel 1 en 2
- 9 Watermeetnetwerk Drenthe
- 10 Waterberging Ansen
- 12 Foto's IVN reis Texel
- 16 Waar wij wonen, korte cursus
- 17 Aankondiging natuurgidsenopleiding 2023
- 18 Drinkbare rivieren
- 19 Junior Rangers te water

Colofon

Redactie: Nelleke Jintes, Wilma Talen, Ria Duiven en Sanne van Gemerden

adres: redactie@ivn-westerveld.nl
Secretariaat IVN Westerveld: Roel Pepping, tel. 05930-523535, info@ivn-westerveld.nl

Foto's voorkant Theo Corman en
Drukker:
Editoo B.V. te Arnhem

Redactieadres:
Editoo B.V.
Schaapsdrift 49
6824 GP Arnhem

085 773 774 2
info@editoo.nl
www.editoo.nl

Van de bestuurstafel

GUIDO NIJLAND, VOORZITTER

We kunnen voorlopig weer vooruit met organiseren. Dat hebben jullie al gemerkt: Goed bezochte gidsen voor gidsen excursies, een geslaagd afdelingsweekend op Texel en ook de werkgroep Westerveld Jong draait op volle toeren. Een echte jaarvergadering met verhalen over Kirgisië.

1 juli hebben we onze seizoensafsluiting/ jubileum bijeenkomst gehad.

Ook volgend seizoen hopen we volop door te gaan met natuurlijk onze 'Korte' cursus Watervierdaagse die al twee geslaagde zaterdagen heeft gehad dit voorjaar. Ook is de voorbereiding van de NGO Natuurgidsen opleiding in volle gang. De voorlichtingsbijeenkomst hierover staat voor september gepland (zie ook elders in dit blad).

Pauzeren in het mooie beeklandschap tijdens de watervierdaagse, foto Frans/ Neeltje

Het bestuur is op zoek naar versterking

Als je eens wilt meemaken wat dat inhoud ben je van harte welkom op een bestuursvergadering. (aanmelden bij Guido 06 14287568)

IVN Westerveld 30 jaar

De madelief als logo in plaats van de waterlelie

AUTEUR: NELLEKE JINTES

Een jubileum dat aandacht verdient. Niet met een groot symposium en een feest met de vele workshops en de bloembakken in de gemeente, zoals 5 jaar geleden. Maar door herinneringen op te halen met één van de oprichters: Diet Prinsen.

Hoe het begon

Diet vertelt over de start. Zij was in de tachtiger jaren al actief op het Dwingelderveld met een natuurgroepje van kinderen, de Snuffelclub, en kwam in contact met Albert Henckel, boswachter van Staatsbosbeheer. In 1991 was Het Nationaal Park Dwingelderveld ingericht en er was geld voor educatie beschikbaar. Samen met andere enthousiaste natuurliefhebbers hebben ze in 1992 vanuit het Nationaal Park de IVN afdeling Dwingelderveld en omstreken opgericht, later na de gemeentelijke herindeling IVN Westerveld. In 1993 verscheen voor het eerst het blad De Adder, verzorgd door Harry van der Veer. Overeenkomst met de huidige afdeling is dat na de aanlooperperiode op jaarvergaderingen steeds ongeveer 20 mensen aanwezig waren. Dit jaar, 2022, waren het er 25. Verschil met nu was de leeftijd van de leden: ze waren toen 40-ers! Excursies trokken veel belangstelling en er waren in de loop van de jaren vele werkgroepen die activiteiten verzorgden. De eerste gidsencursus werd georganiseerd en dat leverde meer leden op.

Lelie of madeliefje?

Het logo van de IVN was vanaf de oprichting in 1960 de waterlelie, in vele grafische vormen. Nu is er een landelijk logo van de waterlelie, dat ook in Westerveld gebruikt wordt. In de begintijd Westerveld zag men nauwelijks een waterlelie en men wilde zich juist op de gewone alledaagse natuur richten. Daarom werd op voorstel van Henk Barendsen de madelief als logo gekozen voor eigen gebruik.

Diet Prinsen bij de IVN kraam, oogstdag Lhee, foto: Henk Barendsen

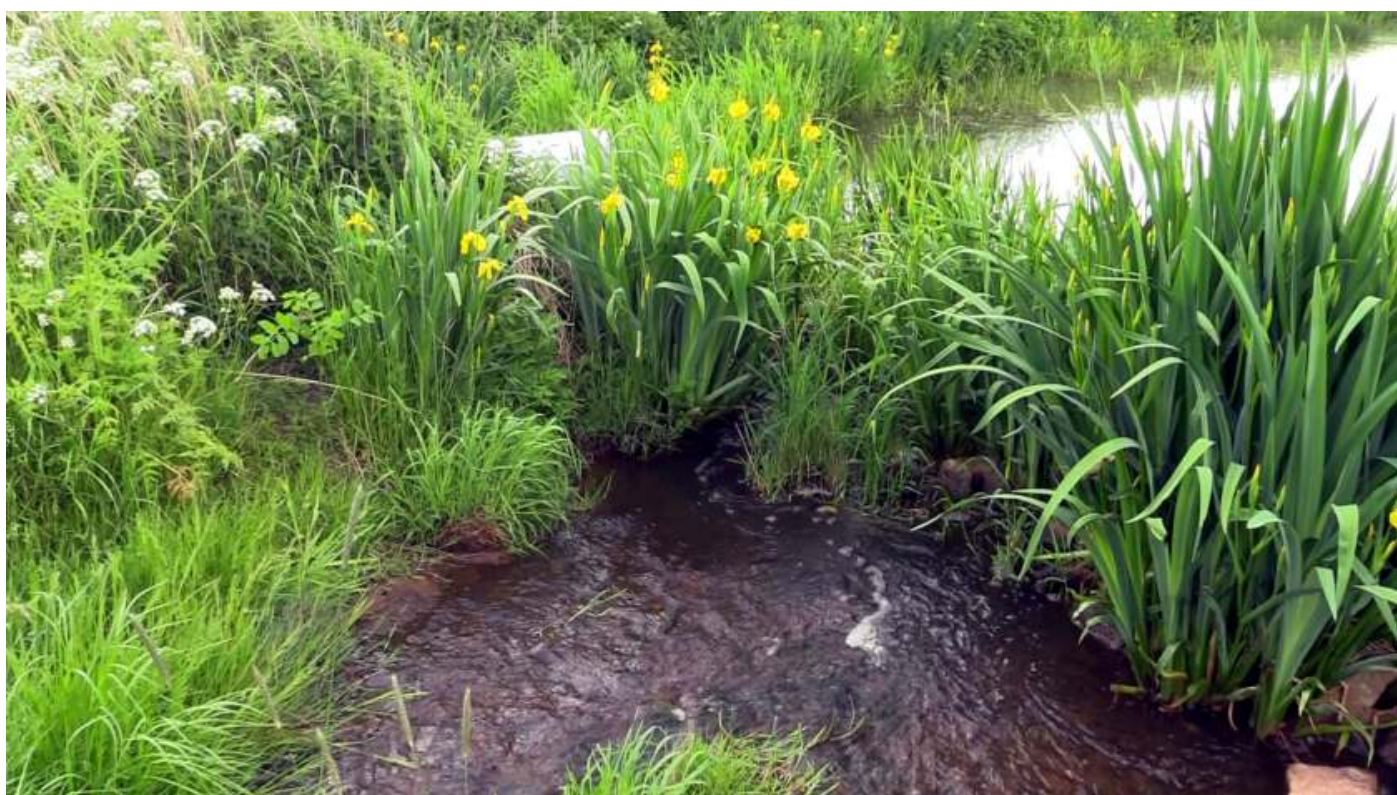
Watervierdaagse (deel 1)

AUTEURS: ANNE-MARIE, JACOB, FRANS EN NEELTJE

Li An Phoa wandelde langs de IJssel en vanaf de bron in Frankrijk tot het eind van de Maas in Rotterdam. Onderweg heeft ze allerlei ontmoetingen. Haar boek 'Drinkbare rivieren' is de inspiratiebron voor deze cursus rondom het thema water. Net als Li An Phoa lopen wij in vier cursUSDagen langs de Wapserveense en Vledder Aa. Van de bron tot aan Steenwijk.

Dag 1: Water stroomt van hoog naar laag

De eerste cursUSDag doen we een stukje van de Wapserveense Aa. De dag begint met een ontvangst in de stal van maatschap Spijkerman en Duiven, aan de Oosterbutenweg in Wapserveen. Na het administratieve gedeelte is er een inleiding door Inez Hamel, projectleider bij het waterschap Drents Overijsselse Delta, en onze gids van deze ochtend. Zij vertelt over het stroomgebied van de Wapserveense en Vledder Aa. Hoe dat wordt gereguleerd met sloten, sluisjes, stuw en gemaaltjes. Water stroomt van hoog naar laag en dat moet beheerst worden. Het is een waarheid als een koe, maar belangrijk om steeds weer te beseffen. Als er niet gereguleerd zou worden, zou al het water naar Meppel stromen, dat daarom ook wel 'het afvoerputje van Drenthe' wordt genoemd. Na de inleiding komt Ton Spijkerman voorrijden met een trekker en een huifkar. Die brengt ons naar de splitsing van Aaweg en Holtjesweg, waar de Kwasloot ophoudt en de Wapserveense Aa officieel begint. Achter de huifkar, enigszins uit de wind, vertelt Inez wat we kunnen tegenkomen op onze tocht langs het eerste deel van de Wapserveense Aa. Daarna gaan we lopen.

Noordstuw Vledder Aa, foto: Paul Tienkamp

'De kwel brult de grond uit'

We stoppen nog een keer bij de stuw in de Wapserveense Aa. Hier is de waterkant begroeid met groot hoefblad. Aan de linker oever is een deel van de beschoeiing verdwenen en de oever weggespoeld. Het water ziet er bruin en modderig uit. Inez is enthousiast over dit modderige water. Het is grondwater dat hier opkwelt en in de Wapserveense Aa afvloeit. Hoe meer het regenwater wordt vastgehouden, hoe sterker de kwel. Inez Hamel vertelt dat we bij de volgende etappe een plek passeren waar het kwelwater 'de grond uit brult'. Opvallend is dat hier een sloot enkele honderden meters parallel loopt aan de Aa. Het lijkt vreemd, maar er is een logische verklaring voor. De sloot, die het water uit de aanliggende landerijen afvoert, mondt op deze manier pas ná de stuw uit op de Aa, waar het water veel lager ligt dan vóór de stuw. En dat heeft weer te maken met het feit dat water van hoog naar laag stroomt. Bij een prachtige poel op het land van biologische melkveehouder Auke Spijkerman mogen we zelf op ontdekking naar wat er allemaal in het water leeft. Met netje, emmertje, loepnetje en zoekkaart gaan we aan de slag. En als kinderen zo blij zijn we met de vangst! Onder meer larven van steekmuggen, wantsen, een posthoornslak en een driedoornige stekelbaars werden uit de poel opgevist. En later ook weer netjes teruggezet natuurlijk. De zoekkaart is behalve leuk ook heel informatief. We

leren eruit dat als je een kokerjuffer vangt, je er bijna zeker van kunt zijn dat de waterkwaliteit goed is. En juist die kokerjuffer hadden we ook in één van de netjes!

‘Gras is een van de mooiste gewassen’

Boer Auke is er inmiddels zelf bijgekomen. Hij vertelt over zijn bedrijf en over de koeien. In het kader van het onderwerp van de cursus is de vraag hoeveel water een koe drinkt, natuurlijk heel passend. Dat is zo’n 80 tot 100 liter per dag! En tot onze verbazing drinken de koeien geen slootwater, maar kraanwater. Auke legt uit hoe zijn koeien volgens een roulatiesysteem dagelijks een ander stuk wei krijgen om te grazen. In elk nieuw stuk wei heeft het gras dan weer de tijd gehad om te aan groeien. Het doet goed om een boer met zoveel prachtig grasland te horen zeggen dat hij gras een van de mooiste gewassen vindt! Na de ‘meet and greet’ met Auke wandelen we terug naar de boerderij. Daar staat een geweldige lunch klaar, met heerlijke boterhammen, kazen, mooie gegrilde groentes en salade.

De oorsprong van de Vledder Aa, foto: Paul Tienkamp

Dag 2: De bron

De tweede cursusdag heeft als thema ‘de bron van de Vledder Aa’. Het startpunt is het Bezoekerscentrum van Stichting het Drentse Landschap bij de schaapskooi aan de Huenderweg. Ria ontvangt en leidt in en leest prachtig een gedicht voor van Marga Kool over de Vledder Aa. We zijn diep onder de indruk. Na de inleiding door Ronald Popken van Natuurmonumenten gaan we in drie groepen op pad, naar drie verschillende markante stopplaatsen.

Markante plaats 1: de bron van de Vledder Aa in het Aekinger Zand.

Water vasthouden vasthoudenvasthouden

‘Dit is hem dan’ zegt Ronald Popken, met een wijds armgebaar wuift hij over een plasje in de hei. Het begin van een 40 km lange ‘beek’, die via Doldersum, Vledder, Steenwijk, de Wieden en Weerribben en Zwartsluis tenslotte uitmondt in het Zwarte Water (vroeger in de Zuiderzee). We halen natte schoenen, om in de bron van de beek te staan en om naar de vegetatie te kijken: dopheide, kraaiheide en struikheide, maar ook veenpluis. Aan het eind van zijn verhaal maakt Ronald een tekening in het zand. Van een rivierbedding, met daarnaast een ven. Langs de rand van het beekdal van de Vledder Aa liggen her en der vennen, pingoruïnes en andere plasjes. De toekomstdroom is dat het water uit deze vennen in het beekdal op zal kwellen en de Aa zal voeden. Daarmee zal dan een goede biotoop gevormd worden voor onder meer de klokjesgentiaan. ‘Het doel van het hele project is het vasthouden van het water’ zegt Ronald. En hij herhaalt telkens drie keer het woord ‘vasthouden’ om het belang te onderstrepen. ‘Vasthouden vasthouden vasthouden. Totdat het land weer een spons wordt’.

Markante plaats 2: het dijkje naar de Aa op de Madeweg en een poepputje

Voor de tweede stopplaats zetten we onze fiets aan de Madeweg. Lydia en Nel wijzen ons daar meteen al op de verschillende landschappen die we zien. Het is duidelijk: aan de ene kant een eentonig groen grasland. Aan de andere kant, naar de Aa, een bont en bloemrijk land in de kleuren groen, geel en rood. Van de boterbloemen (de kruipende en de scherpe), de veldzuring en de ridderzuring. Onderweg naar de stuw horen we boompieper, veldleeuweriken, rietgors, grasmus en geelgors. En we zien sporen van een das. Grote drollen in een latrine, of poepputje. Bij de stuw is het

Egelboterbloem, foto: Paul Tienkamp

resultaat van het project goed te zien. Aan de ene kant van de stuw is de herinrichting voltooid, en de Vledder Aa smal. Hier wordt het water vastgehouden. Aan de andere kant is de Aa nog een brede rivier, waar het water snel weg kan stromen. Dat is nog de oude situatie die in fase 2 van het project Beekdal Vledder Aa de komende jaren wordt heringericht.

Markant punt 3: de vloeiweides aan de Huenderweg en een bodemkundige misdaad

Hans Salverda vertelt hier over de grote komvormige vloeiweide, die hier ligt. De vloeiweide is in elk geval vóór 1647 aangelegd, maar misschien is hij zelfs wel meer dan 1000 jaar oud. In de loop van de eeuwen bleef de vorm eigenlijk altijd behouden. Op oude kaarten is de markante vorm altijd te zien. In de natte maanden (februari/maart) werd hier via een inlaatsluis het water uit de Aa over het land gevloeid, om het land vochtig en vruchtbaar te maken. Met succes, want volgens de bronnen konden er op deze weide meestal drie snedes gemaaid worden! Een keer voor gras en twee keer voor hooi. Om de vloeiweide heen stonden diverse boerderijen, die zijn afgebroken nadat het gebied in 1970 door Natuurmonumenten is aangekocht. Brokken muur liggen nog her en der in de grond. Tijdens de ruilverkaveling in 1955-57 werd de Aa dwars over de weide geleid. Sinds de herinrichting van het begin van deze eeuw is hij weer terug aan de rand. Het gebied is een prachtig stuk natuur, waar vergeet-mij-nietjes bloeien en kieviten, wielewalen en kraanvogels te zien zijn. Bij deze laatste herinrichting werd de vloeiweide afgegraven voor verschraling. De vrijgekomen grond werd op verschillende plaatsen in de directe omgeving van de wei 'in depot' gezet. Het zijn kleine heuveltjes in het landschap. 'De heuvels zijn nu prachtig begroeid en ze zijn zeker mooi geworden, maar toch vind ik het een bodemkundige misdaad' zegt Hans hierover. Ook deze ochtend werd weer afgesloten met een heerlijke lunch: een pittige linzensoep met brood!

Poep van een das met schildjes van kevers

foto: Paul Tienkamp

Watermeetnetwerk provincie Drenthe

AUTEUR: RIA DUIVEN

Al meer dan twintig jaar ontvangen we rond kerst en oud en nieuw een fles kruidenbitter van de provincie Drenthe als dank voor onze medewerking. We ontvangen elk jaar een aankondiging wanneer er monsters van het grondwater worden genomen. Vlak langs dit meetpunt hebben we gewandeld met de korte cursus Watervierdaagse.

De uitslagen van deze watermonsters met een hele rij stoffen en uitkomsten zeggen mij weinig. Ik wil er graag meer over weten want wat zegt het over de waterkwaliteit van nu? Hoe was het in het verleden en wat is gewenst voor de toekomst? Ik zoek contact en ontvang een uitnodiging om naar het provinciehuis te Assen te gaan. Daar ontmoet ik Anne Rispens die coördinator monitoring grondwater van de provincie Drenthe is. Van dit bezoek heb ik een verslag gemaakt.

Anne vertelt allereerst dat het goed is om je te realiseren dat het niet vanzelfsprekend is dat er schoon water uit de kraan komt. De provincie speelt een rol in het bewaken van de kwaliteit van het water. Er is regelmatig overleg met de waterwinbedrijven WMD, Vitens en waterbedrijf Groningen. Waterschappen doen metingen in het oppervlaktewater. De provincie voert metingen uit in het ondiepere grondwater op 1 tot 2 ½ meter diepte. Naast deze boringen zijn er vaste peilbuizen waar tot op 25 meter diepte monsters worden genomen. De provincie Drenthe heeft een eigen veldploeg die de monsters neemt.

Op het provinciehuis wordt het Drentse water vaak het 'blauwe goud' genoemd. Het Drentse water is van goede kwaliteit en dat wil de provincie graag zo houden. Eens in de 10 jaar wordt een rapport gemaakt om de toestand en de trends in het grondwater weer te geven. Dit rapport was ten tijde van het gesprek bijna afgerond.

Op het laatst vraag ik of het water van het monster uit ons land "drinkbaar" is. Ik krijg de vraag terug omdat eerder ter sprake was gekomen of ikzelf of aan anderen rauwe melk laat drinken zo uit de tank. Ik had verteld dat er altijd monsters worden genomen. De monsters geven altijd een goede uitslag maar er is een risico omdat je geen 100% garantie kan bieden op dat moment. Dus maak je de keuze om het niet te doen. Zo is het met water ook. Drinkwater uit de kraan is onderzocht en betrouwbaar. Van grondwater weet je dat niet. Het water uit het monster zal in ieder geval niet lekker smaken vanwege het ijzer wat erin zit.

Foto: Ria Duiven

Waterberging Ansen

WILMA TALEN

Waterberging Ansen

In de buurt van het dorp Ansen zijn twee waterbergingsgebieden.

De klimaatbuffers, zoals het ook genoemd kan worden, dienen meerdere doelen.

Het hoofddoel is een betere afwatering realiseren van overtollig water, waarbij het accent ligt op water vasthouden in het Nationaal Park het Dwingelderveld.

Het betreft een Natura 2000 gebied, waarbij Europees beleid ook een rol speelt.

Het Dwingelderveld had/heeft met ernstige verdroging te kampen, funest voor de typerende flora en fauna in het gebied, maar ook funest voor de naam "grootste natte aaneengesloten heidegebied van NW Europa". Het gebiedseigen water werd niet goed vastgehouden.

Daarentegen had Meppel regelmatig te kampen met overstromingen, vanwege een teveel aan water wat in hoog tempo afgevoerd werd vanaf het Drents Plateau, naar de veel lager gelegen gebieden rond Meppel.

De waterhuishouding is inmiddels verbeterd door de constructie van de waterbergingsgebieden.

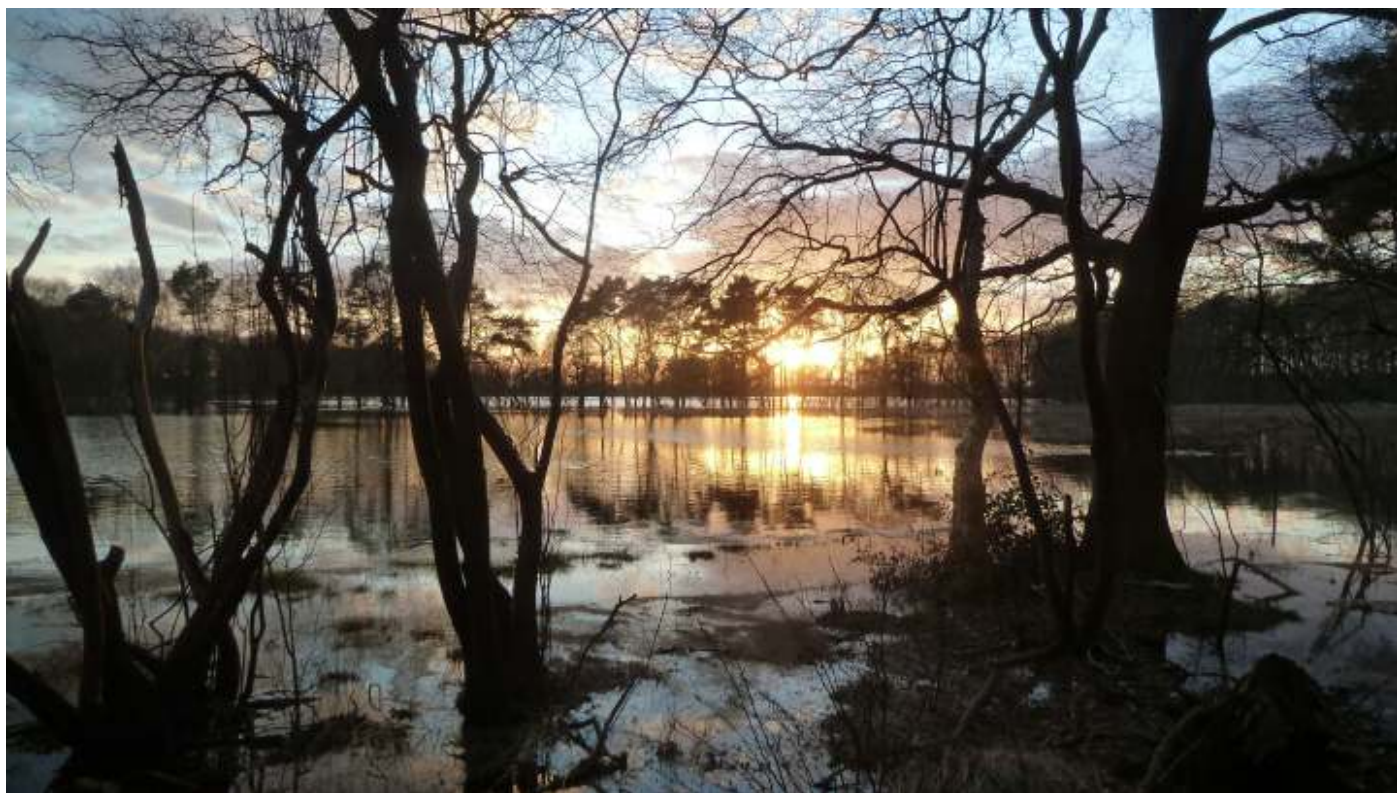
Daar wordt eventueel overtollig water, voornamelijk na de winterperiode, vastgehouden door de aanleg van dijken en bedienbare stuwen.

Een leuke bijkomstigheid is dat je dan op meerdere locaties water kunt zien en horen stromen.

Dan spelen de stepping stones in beide gebieden een belangrijke rol, voor wandelende mensen.

In het Anserveld, ten noorden van Ansen, is een groot gebied teruggegeven aan de natuur, nu opgegaan in de klimaatbuffer. In dit gedeelte bevonden zich landbouwgebieden uit de ontginningsperiode van de vroeg twintigste eeuw.

Tijdens extreme weersomstandigheden voerden de Davidsplassen water af via de Leislout, de afwateringssloot die Ansen doorkruist, van oost naar west. Het leidde tot schade aan de kwetsbare Natura 2000 rondom de Davidsplassen. Daarom is ook in het gebied rond de Leislout een waterbergingsgebied gerealiseerd. Toen er in het vroege voorjaar van 2022 enorm veel water vastgehouden werd, waren de stepping stones in dat gebied ook bijna kopje onder gegaan. Interessant om te zien dat in zo'n situatie in het verlengde van de Leislout dan nauwelijks water staat!

Waterberging Leislout, Ansen

Waterberging Anserveld, Ansen

Vledder Aa

Daar begint het uit regen
sijpelt door stuifzand
gefilterd, geslepen in donkere aarde
tot het lager gelegen
roestbruin omhoog kwelt, gaat stromen: een beek

Ooit bedwongen, door handen van mensen
gevangen, in een rechte loop geleid
wordt hij nu steeds meer zichzelf, bevrijd
-Was je daar weer, beek?- Ik was er weer –

Hoor je hoe hij redekavelt met oude bekenden
het gras, de heide, de overhangende takken
de grutto's die opgewonden hun naam herhalen

Ik ben op weg, zegt de beek, van hoog naar laag
naar madeland, het rietland en de zee
Straks, op de rug van wolken drijf ik weer mee
terug naar hier, in ruisende regen ben ik mijn begin.

De mensen gaan wonder wegen,
zegt de beek, Wat is de zin?
Ik heb de tijd, ik ken mijn plaats
Mijn stroomgebied; ik kom ik ga.
Een stukje eeuwigheid: de Vledder Aa

Marga Kool

Als je bij het water woont krijg je vaak mooie zonsondergangen cadeau.

Foto: Ellen Smal

Heb jij een goede kop?

De redactie van de Adder is op zoek naar schrijvers
en fotografen. Stuur je teksten en foto's voor de
volgende Adder naar: redactie@ivn-westerveld.nl

Een hartelijke groet van Texel!

Hierbij een fotoverslag ons IVN weekend op Texel dat plaatsvond van 13 t/m 15 mei 2022. Vrijdagavond was er een lezing over het ontstaan van Texel. Op zaterdag hebben we veel gewandeld en gefietst. Wat opviel was de enorme verscheidenheid aan vogels. Niet voor niets noemde Jac P Thijssse dit het Vogeleiland. Helaas sloeg de vogelgriep dit voorjaar hard toe. Waarschijnlijk heeft dit de hele populatie Grote Sterns op de Petten en Utopia gekost. Tijdens ons bezoek hebben we genoten van het weer en een goed glas bij de bierbrouwerij. Een geslaagd weekend.

IVN weekend 2022 op Texel, foto Geert Smit

Haas, foto Geert Smit

Kleine plevier, foto Geert Smit

Visdiefje, foto Geert Smit

Grote ratelaar in de duinen van Texel, foto Geert Smit

Orchidee op Texel, foto Geert Smit

Struinen langs de waddendijk op Texel, foto Geert Smit

Kluut op Texel, foto Geert Smit

Op het Texelse wad, foto Geert Smit

Duinen van Texel, foto Geert Smit

Website van de gemeente Texel:

Sinds donderdag 9 juni 2022 is duidelijk dat er vogelgriep heerst op Texel. Op 26 mei zijn de eerste dode grote sterns gevonden in de Mokbaai. De Nationale Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) heeft de vogels onderzocht en geconstateerd dat vogelgriep de doodsoorzaak is. Het vogelgriepvirus breidt zich uit en de sterfte loopt nog op. De meeste dode vogels zijn gevonden in De Mokbaai maar inmiddels worden ook op andere locaties dode vogels gevonden.

Op diverse plekken worden ook zieke of stervende vogels aangetroffen. Het beste is om deze dieren met rust te laten. Ze zijn helaas niet meer te redden en dieren oppakken en vervoeren kan leiden tot nieuwe besmettingen elders.

Meer lezen over de vogelgriep:

<https://nos.nl/artikel/2432659-kolonie-grote-sterns-op-texel-weggevaagd-door-vogelgriep>
www.sovon.nl/actueel/nieuwsberichten/vogelgriep-bij-kolonievogels

Texelaar in natuurlijke habitat, foto Geert Smit

Waar we wonen

AUTEUR: TINEKE FABER

Toen we in Zorgvlied kwamen te wonen, wisten we dat we in een heel mooi natuurgebied kwamen te wonen. We verwonderden ons over de verschillen; hoge duinen, meertjes, heidevelden etc.

We wilden hier wat meer over weten en toen we de oproep van het IVN Westerveld lazen over een cursus “Waar we wonen”, hebben we ons daar direct voor opgegeven en zijn lid geworden van het IVN Westerveld. Ondanks door Corona onderbroken cursus, hebben we gehoord over het ontstaan van verschillende gebieden, de ontwikkeling daarvan en wat daar allemaal groeit en leeft, van groot tot heel klein.

Na de theorie gingen we op excursie om de praktijk te bekijken. Een verhelderende cursus waardoor we met andere ogen de omgeving bekijken.

De grootste en verrassende ontdekking, waarvan we het bestaan niet wisten, waren de pingo ruïnes. Een cursus om aan te bevelen, vooral voor mensen die hier pas zijn komen wonen.

Ratelaar

foto: Paul Tienkamp

Veelkleurig vergeet-mij-nietje

foto: Paul Tienkamp

Op pad met de gids tijdens de watervierdaags, foto's Frans/ Neeltje

NIEUW Natuurgidsenopleiding 2023 - 2024

AUTEUR: JAN NIJMAN

Vanaf januari 2023 organiseren IVN-afdelingen Westerveld en Noordwest-Overijssel samen een Natuurgidsenopleiding. Die opleiding, die zo'n anderhalf jaar duurt, is bedoeld voor iedereen die zich actief in wil zetten voor de natuur: als gids of als organisator van educatieve activiteiten.

De cursus is een kaderopleiding van het IVN. Als cursist doe je in ongeveer vijftig lessen kennis en vaardigheden op om groene activiteiten te organiseren en begeleiden. De aandacht gaat uit naar hart, hoofd en handen: genieten van de natuur, meer te weten komen over planten en dieren en praktisch bezig zijn. Tijdens cursusavonden en excursies krijgen cursisten een brede basiskennis van natuur en milieu in – vooral – Zuidwest Drenthe en Noordwest Overijssel. De cursisten leren hoe ze zelf informatie kunnen verzamelen en kennis kunnen overbrengen. Ze verdiepen zich in het werk van de organiserende natuurverenigingen.

Cursusteam

In april is er een eerste overleg geweest tussen beide afdelingen om de organisatie van de opleiding voor te bereiden en een cursusteam te vormen. Guido Nijland, Lydia Haafkens en Jan Nijman zullen namens IVN Westerveld in het cursusteam plaatsnemen. Vanuit IVN Noordwest Overijssel (Steenwijkerland) zijn dat Willem Jan Hoeffnagel en Elisabeth Binsbergen.

Een cursusteam zorgt voor de noodzakelijke voorbereiding. Denk aan het uitwerken van het programma, werven van docenten, werving van cursisten, maken van een lesrooster of het maken van een begroting en aanvragen van subsidies. Daarbij is het landelijk opgestelde programma een belangrijke leidraad. Zo bestaat de cursus uit vijf modules: kennismaking en oriëntatie, bodem, water en flora, fauna, ecologie en landschap. Die vijf modules worden uitgewerkt in zo'n twintig theorieavonden en twintig praktijkochtenden. Daarnaast moeten cursisten een aantal opdrachten uitvoeren.

Uiteraard heeft het cursusteam tijdens de uitvoering hulp nodig. Om de cursisten goed te begeleiden, zijn mentoren nodig. Soms worden externe docenten ingeschakeld. En de cursisten krijgen een opdracht om binnen de afdeling een activiteit uit te voeren, de stageopdracht. Voor die opdracht zijn ook begeleiders nodig.

Diplomerings in 2024

Lijkt het je leuk mee te werken aan de opleiding bijvoorbeeld als mentor, docent, stagebegeleider, neem dan contact op met het cursusteam. Dat kan via het mailadres info@ivn-westerveld.nl. Ook als je belangstelling hebt om de opleiding als cursist te volgen, kun je via dat mailadres contact opnemen.

Het echte aanmelden voor de opleiding is nu nog niet mogelijk. Iedereen die laat weten belangstelling te hebben, wordt dit najaar uitgenodigd voor een informatieavond. Daarna kunnen de potentiële cursisten een aanmeldformulier invullen, waarna een intakegesprek volgt.

De cursus start in januari 2023. De theorieavonden zullen op donderdagavond gehouden worden. De praktijkochtenden vinden op zaterdagmorgen aansluitend aan de theorieavond plaats. Gewoonlijk zijn er twee theorieavonden en twee praktijkochtenden per maand, behalve tijdens schoolvakanties.

We hopen dat we in de zomer van 2024 weer een nieuwe groep enthousiaste gediplomeerde natuurgidsen in de afdeling kunnen verwelkomen.

Ringslang aan de waterkant, foto: Theo Corman

Drinkbare rivieren

BOEKBESPREKING: SANNE VAN GEMERDEN

Li An Phoa, geboren en getogen in Capelle aan den IJssel, neemt je in het boek 'Drinkbare rivieren' mee naar een aantal uithoeken van de aarde om terug te keren bij een eenvoudig begin:

Hoe mooi zou het zijn, als je kan drinken uit de rivier?

Ze komt hiermee in aanraking tijdens een kanotocht door Canada. Ze vaart over de Rupert, een Canadese rivier die ingedamd zal gaan worden. Samen met een groepje bezorgde betrokkenen ondernemen ze een protesttocht. De inheemse bevolking uit het gebied, de Cree, vrezen de vervuiling van de rivier. Wanneer het stuwmeer volloopt, vullen oude zilvermijnen zich met water en komen gifstoffen uit de mijnen in het water.

Li An onderzoekt tijdens haar studie bedrijfskunde en filosofie hoe mensen omgaan met 'schoon water', een van onze belangrijkste grondstoffen. Ze wordt geïnspireerd door de verhalen van rivieren zoals de Rupert en reist te voet van de bron van de Maas tot aan de Noordzee. Onderweg ontmoet ze gewone en ongewone mensen langs de waterkant. Samen met haar beleef je de vele bochten waar het water zich doorheen moet wringen. Ze stelt vragen zoals: Van wie is het water? Wie past er op het water? Wie mag van het water gebruikmaken en wie voelt zich verantwoordelijk wanneer er iets gebeurt met het water in de rivier? Li An stelt haar leven in dienst van drinkbaar water uit de rivier, want dan is het hele ecosysteem gezond en schoon.

Een boek dat leest als een reis, maar op gezette tijden maak je even een pas op de plaats. Inspirerend en helder, maar soms ook een beetje donker en modderig...want ondanks de positieve inzet van Li An en zoveel andere schoonwaterliefhebbers is er nog een lange weg te gaan voordat we 'echt' uit de rivier kunnen drinken!

Drinkbare rivieren – Een reis, een droom, een levenswerk –

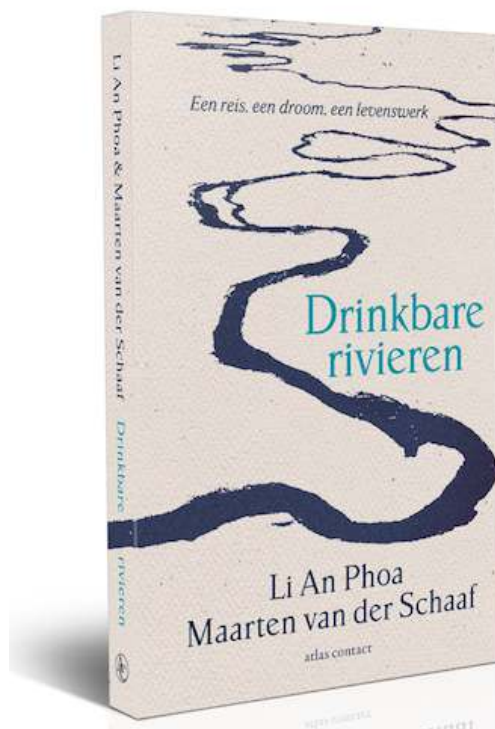
Geschreven door Li An Phoa en Maarten van der Schaaf, uitgegeven door Atlas Contact in 2021

Li An Phoa en Maarten van der Schaaf

"Hoelang is het geleden dat we uit onze rivieren drinken, direct, zonder het water eerts te zuiveren?"

Dit boek is te koop via
www.drinkbarerivieren.nl

Junior Rangers in het water

AUTEUR: ROEL PEPPING

De Junior Rangers van de Drents Friese Wold zijn van alle markten thuis. Ze zijn niet alleen actief in het bos, maar zijn ook in het natte thuis.

Het afgelopen jaar op onderzoek geweest in de Oude Willem. Een voormalige landbouwenclave in het Drents Friese Wold die de afgelopen jaren ingericht als natuurgebied met vele natte plekken. In het riet en het hoge gras vonden we nesten van Dwergmuizen, de kleinste muizensoort in Europa (5-8 cm en een grijpstaart van 5-7 cm). We zagen enkele nestjes in het riet op ongeveer 70 cm hoogte.

Ook schrikken de Rangers er niet voor terug om het water in te gaan om te onderzoeken wat daar leeft. We vonden in de Drentse Aa kleine en grotere waterdieren. Ook is een Amerikaanse kreeft opgehaald. Deze is zwart en scharen die tot bloedens toe in je vinger knijpen. De kreeft is een invasieve exoot die we liever kwijt dan rijk zijn omdat deze langzaam het andere leven in het water verdrukt.

Tijdens het jaarlijkse zomerkamp wordt in juli het gebied weerribben wieden verkend en ongetwijfeld komt de Vledder Aa ook nog in beeld. Het beeld dat de Junior Rangers in het Drents Friese Wold is dus veel breder dan alleen maar in het bos actief te zijn. Voor wie het niet weet: Junior Rangers zijn jongelui van 11-18 jaar die gekoppeld zijn aan een Nationaal Park. Door verschillende activiteiten worden ze ambassadeur voor dat gebied. Naast het Drents Friese Wold is binnen Westerveld ook een groep actief vanuit het Dwingelderveld. Ze vallen onder de landelijke IVN-organisatie. Van de IVN afdeling Westerveld zijn Mariken Hornman en Roel Pepping als begeleiders betrokken bij de Junior Rangers Drents Friese Wold

Junior rangers in Drentse Aa, foto: Mariken Hornman

Dwergmuis, foto: Wesley Overman Zoogdiervereiniging

Nog een paar kiekjes van de Watervierdaagse, foto's van de deelnemers

